

Exodu 32,1-21.29-35

Testu ida ne'e mak reflesau kona-ba aliansa ne'ebé povu hakribiit no oinsá Maromak hari'i fali aliansa ida ne'e; iha klaran, Moisés nia orasaun foti importánsia boot ida. Iha Dt 9, durante ninia diskursu, Moisés haktuir tan saida mak mosu iha momentu ida ne'ebá no hato'o ninia esplikasaun. Oras ne'e ita konsidera de'it livru Exodu nian.

Moisés sa'e foho Sinai no nia hein katak Maromak entrega ninia lei ba nia. Iha foho okos povu kole ona atu hein: iha kapitulu sira molok husi 15 to'o 32 ita bele haree susar oinsá ba povu atu moris tuir buat ne'ebé Maromak husu ba sira. Sira la haree Maromak no sira tenke fiar ba buat ne'ebé Moisés dehan; maibé, oras ne'e, Moisés, sira-nia mediator, mós lakon no sira la hatene atu halo saida. Sira la iha pasiénsia atu hein, sira hakarak buat ruma konkretu ne'ebé halo sira hanoin katak sira la'ós mesak. Sira hakarak maromak ida ne'ebé bele kontrola, bele manipula no manda tuir sira-nia presiza.

Duke prezente Aliansa nian, duke hili Maromak nia Ukun-fuan sira, povu buka buat konkretu ruma. Iha ninia moris tomak povu Israel sei halai ba sala ida ne'e: husik Maromak loos hodi buka "idolu" sira, katak buat ruma ne'ebé la iha kbiit no folin no hola Maromak nia fatin. Iha pasajen ida ne'e, povu husu "Maromak' ida ne'ebé la'o hamutuk ho sira, no tanba la bele haree Maromak, simbolu ida ne'ebé reprezenta Maromak nia prezensa iha sira leet. Sira rasik fó sira-nia rikusoin (sasán osan mean nian) atu bele halo buat ruma ne'ebé husik sira hakmatek, tanba "maromak" ida ne'e la iha mistériu ida, maibé iha korespondénsia ho sira-nia hakarak no sira-nia planu.

Objetivu testu nian

Hodi foti akontesimentu ida ne'e nu'udar simbolu ba akontesimentu hotu iha ne'ebé povu Israel (ema hotu) halai husi Maromak loos, Biblia hakarak kondena ema sira ne'ebé, iha sira-nia dalan fiar nian, hili buat ne'ebé sira rasik hari'i ka hetan hodi halo buat ne'e foti Maromak nia fatin. Buat ne'ebé akontese iha Sinai, sai "paradigma" (modelu) ba ema nia atitude beik; salmu 106, hodi hasara, hakerek: "sira troka sira-nia glória ho ilas karau-oan ida ne'ebé han duut" (sl 106, 20).

Testu ida ne'e hatudu evidénsia katak ema la bele moris se la iha Maromak: bainhira ema sira la hatene Maromak loos no la moris tuir Ninia Aliansa, sira buka maromak falsu sira, sasán ruma ne'ebé bele halo sira hala'o sira-nia moris ho hakmatek, lahó ta'uk.

Iha mós objetivu seluk iha testu ida ne'e: hatudu Maromak nia domin, nia vontade atu soi ema, maski ema kontinua sala, hadook an husi Nia, Na'i, iha ne'e liuhusi Moisés nia intersesaun, prontu nafatin atu kesi fali relasaun domin nian ne'ebé ema sira hakribiit. De fatu, iha povu Israel nia istória, akontesimentu ruma hanesan ida ne'e sei mosu tan (kf lLiurai 12-28-29) no povu parese haluha "lisaun" ne'ebé Maromak fó ba sira iha Sinai. Tan ne'e, ho pasajen ida ne'e, Maromak nia Futar Lia hakarak hatudu katak ema hotu iha deseju forte liu atu buka Maromak ida.

Leitura testu nian

Hanesan enkontru uluk kona-ba Biblia, ita bele lee pasajen Exodu nian ho esplikasaun badak ruma ne'ebé Biblia ekumenika fó no iha sorin bele hetan pasajen seluk Biblia nian ne'ebé iha ligasaun ho versikulu sira ne'e.

¹Wainhira Israel oan sira haree katak Moises latun lalais husi foho Sinai, sira ba hakbesik Aarao hodi dehan: “Mai halo maromak ida mai ami atu la’o uluk iha ami nia oin, basa Moises, ida ne’ebé lori ami sai husi Egipto, ami lahatene saida mak mosu ba nia iha ne’ebá”. ²Nune’e Aarao hateten ba sira: “Hasai osan mean sira husi imi nia kaben sira, husi imi nia oan mane, no feto sira, no lori hotu mai ha’u”. ³Hafoin Israel oan sira hasai hotu osan mean ne’ebé sira uza iha sira nia tilun, hafoin lori hotu ba Aarao. ⁴Nia simu osan mean sira ne’e husi sira nia liman, hafoin nia suku osan mean sira ne’e no halo karau vaka oan ho osan mean. Hafoin sira dehan: “Israel oan sira, ida ne’e mak imi nia Na’i ne’ebé sei gia imi sai husi rai Egipto!”. ⁵Wainhira Aarao hare tiha ne’e, nia harii altar ida iha karau vaka oan ne’e nia oin. Hafoin nia dehan: “Aban selebra Na’i nia loron!”. ⁶No loron tuir mai iha dader, sira oferese ba Na’i sira nia buat karan ne’ebé sira sunu no sira nia sakrifisiu sira hafoin Israel oan sira tur hotu atu hahu han no hemu; hafoin sira hamriik atu halo festa. ⁷Iha loron hirak ne’ebá Na’i koalia ba Moises nune’e: “Tun ba, tan ó nia povu halo sala, povu ne’ebé ó lori mai husi Egipto. ⁸Lalais deit sira la’o sala dalan ne’ebé Ha’u hatudu ba sira. Sira foti osan hodi halo karau oan ida, hakruuk iha nia oin, hasa’e sakrifisiu ba nia hodi dehan: ‘Israel, ida ne’e mak ó nia maromak, ida be hasai ó husi rai Egipto.’” ⁹Na’i hateten mós ba Moises: “Ha’u tau matan ba povu ne’e: Povu ida be kleuk, to’os. ¹⁰Oras ne’e husik Ha’u halo; Ha’u hirus manas hasoru sira; Ha’u sei halakon tiha sira hodi halo ó sai nasaun boot ida.” ¹¹Tan ne’e Moises buka hamaus Na’i, nia Maromak hodi hateten: “Tan sa los Na’i, Ita sei hirus manas hasoru Ita nia povu, povu be ita hasai husi rai Egipto, ho kbiit makaas ho liman beran boot? ¹²Tamba Egipto oan sira sei hateten: ‘Ho hanoin aat mak Na’i hasai sira, halo sira mate iha foho hodi halakon sira husi foho raiklaran?’ hatun tiha Ita laran nakali husik tiha kastigu ne’ebé Ita hakarak haraik ba Ita povu; ¹³Ita sei hanoin Abraao, Isaac no Israel, Ita atan sira, nu’udar Ita fó hatene sai ba sira, hodi jura ba Ita An rasik: Ha’u sei halo imi nia derasan wain hanesan fitun iha lalehan: rai tomak ne’ebé Ha’u haktuir ba imi, Ha’u sei fó ba imi nia derasan sira, nu’udar nia liman rohan ida ba nafatin”. ¹⁴Tan ne’e Na’i la kastigu Nia povu. ¹⁵Moises tun fali husi foho Sinai mai, lori ho ai kabelak lei nian, hakerek iha ai kabelak sori sorin. ¹⁶Ai kabelak sira Maromak nia liman fatin; Maromak mak hakerek rasik iha ai kabelak sira. ¹⁷Josué rona povu haklalak. Nia dehan ba Moises: “Ema sirai ha tenda haklalak hakilar tan funu”. ¹⁸Moises hatán: “La’ós lian knanauk ksolok manan nian, la’ós lian susar lakon nian; ha’u rona knananuk ho lian oi oin”. ¹⁹Wainhira la’o besik ba rai luan, Nia hare karau vaka ida halo ho osan mean; iha karau ne’e nia sor-sorin ema dansa hela. Tan ne’e, Moises hirus teb-tebes, soe ba rai ai kabelak sira lei nian ne’ebé nia simu, hodi tuda rahun tiha iha foho nia hun. ²⁰Nia kaer karau vaka osan mean ne’ebé Israel oan sira halo, sunu mutuk tiha, suku halo rahun, kahur ho wé, obriga Israel oan sira atu hemu... ²⁹Hafoin Moises dehan: “Hahù husi loron ohin ba oin, imi buka atu Adora Na’i, ema ida-ida sei selu ho nia oan mane no nia maun alin nia klamar, atu nune’e imi bele hetan bensau nia iha loron ne’e. ³⁰iha loron tuir mai, Moises hateten ba povu: imi halo sala ida boot teb-tebes. Maibe, oras ne’e ha’u sa’e ba Maromak nia futar oin, karik bele hetan perdua ba imi salan. ³¹Nune’e Moises sa’e fila fali ba Na’i nia sorin hodi dehan: Oh! Povu ne’e halo sala boot ida, hodi halo maromak falsu ida ba nia an ho osan eman! ³²Ita Boot hakarak karik perdua nia salan ne’e... se lae, ha’u husu atu hasai tiha ha’u naran husi livro ne’ebé Ita Boot hakerek”. ³³Na’i hatan ba Moises: “Ida ne’ebé halo sala hasoru Ha’u, mak ha’u sei hasai nia	Dt 9,7-10,11; Sal 106,19-23 At 7,39-41 Ne 9,18 IKor 10,7 33,3-5; 34,9 Dt 9,6,13; Prv 29,1; Sap 16,11; At 7,51 Num 14,12 Num 14,13-20 Gen 12,7; 22,16-17; 26,3; 28,13 Rm 9,3; Is 4,3; Sal 69,29; Dn 12,1 Ap 3,5
--	--

naran husi Ha'u nia livro. ³⁴ Oras ne'e ó bele fila fali ba atu lori povu ne'e, ba fatin ne'ebé Ha'u hatudu ona ba ó. Ha'u nia anju sei lao ho ó iha o nia oin. Maibe, iha loron ne'ebé atu fo kontas, Ha'u sei kastigu sira tan sira sala. ³⁵ Nune'e mak Maromak sei kastigu Israel oan sira ne'e, tan sira haruka halo Aarao halo karau vaka oan ho osan mean.	
--	--

Pontu ruma ne'ebé ita aprende husi pajina ida ne'e:

- Moris tuir Maromak ne'ebé ita la haree ladún fasil, nune'e, dala barak, ita buka “kompenzasaun” iha sasán sira (ai, ai-kulit, dala ruma medalla no buat seluk tan) ne'ebé ita bele kontrola ka kaer. Ho buat hirak ne'e ita hanoin katak ita bele modifika realidade no relasaun entre ema sira: se buat ruma troka, tanba ita ta'uk nune'e ita-nia atitude sira mak troka.
- Iha ita-nia moris iha nafatin « profeta » ruma ne'ebé halo ita sai konxiente kona-ba ita-nia « idolu » sira, maibé ita presiza disponibilidade atu konfronta an, atu rekoñese ita-nia salan no halo pasu atu hakribiit buat ne'ebé la la'o ho Maromak.
- Sira ne'ebé iha responsabilidade iha komunidadade ida ka família ida simu knaar atu tau matan ba aspetu ida ne'e hodi hatudu dalan loos atu hasoru Maromak loos. Ema ho responsabilidade la bele sai hanesan Arão ne'ebé tuir povu nia hakaran tanba nia rasik ta'uk ka nia la koho ulun moras : presiza neon metin bai ta-nia fiar, prontu atu simu todan, hanesan Moisés, bai ta-nia hilin.
- Loron-loron presiza reza atu la monu ba « idolu » sira nia tentasaun : ita-nia estima, ita-nia kareira, ema seluk nia liafuan ka juizu sira, ita-nia « bem-estar » bele sai motivu atu foti hilin ruma ne'ebé hadook ita husi Maromak loos.